

Юрданъ навежда глава и мълчи смутено, азъ го разбирамъ — жаль му е, че е убилъ момчето, жаль му е за село, за полето, за конетъ — жаль му е за свободата!

Не е само Юрданъ. И други момчета сж дошли тукъ съ присжда за 10—13 години затворъ. Тежка е тѣхната участъ, но не трѣбва да ги мислимъ за изгубени. Щомъ разбератъ грѣшкитѣ, тѣ могатъ да се поправятъ и да станатъ примѣрни хора. За това сж събрани въ тоя домъ, който не може да се смѣта за единъ обикновенъ затворъ. *Той е училище и работилница.* Въ него тѣ научаватъ нѣкои полезни занаяти (дърводѣлство, кошничарство, плетачество), които имъ осигуряватъ после препитание въ живота. Много идватъ отъ селата неграмотни или съ незавършено четвърто отделение, и тукъ добиватъ по-високо образование. Иматъ добри възпитатели, които сж постоянно между тѣхъ. Отвънъ сжщо идватъ често писатели, учители, хора отъ разни дружества, за да имъ държатъ сказки и беседи. Тѣ самитѣ сж си образували културно-просвѣтно дружество. Направили сж си малка сцена и отъ време на време даватъ забави. Иматъ и библиотека.

Предъ мене сж нѣколко отъ най-събуденитѣ момчета. Едното е председателъ на дружеството, другото — библиотекаръ, третото готви рефератъ противъ пиянството. Говоря съ тѣхъ. Всички съзнаватъ грѣшкитѣ си и вече никога нѣма да ги повтарятъ. Много тѣхни другари сж излѣзли оттукъ като добри занаятчии и граждани.

Азъ познавамъ единъ отъ тѣхъ. Той е билъ осъденъ на 10 години затворъ. Отначало билъ отчаянъ човѣкъ. Не само не съзнавалъ престѣплението си (опитъ за убийство), но се озлобилъ и искалъ да избѣга отъ „Дома на човѣщината“, за да отмъсти на жертвата си, която се изтѣрвала отъ ржцетъ му. Но постепенно учителитѣ, книгитѣ, беседитѣ почнали да му оказватъ влияние. И